

ВАСЮК С. В.,

Ph.D.,

доцент кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу

*(Львівський державний університет
внутрішніх справ)*

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.28>

ПОНЯТТЯ ТА ЗАВДАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІЗАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОПЕРАТИВНОГО РЕАГУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Авторкою на основі аналізу наукових підходів, вироблених адміністративно-правовою наукою пропонується власна позиція до розкриття змісту поняття підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України. Здійснено аналіз відомчого законодавства щодо основних завдань підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України, а також надано їм характеристику.

Запропоновано певну деталізацію на законодавчому рівні, що дозволить максимально швидко та якісно виконувати підрозділам організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП України, покладені на них завдання. У результатах дослідження, авторкою робиться пропозиція щодо доповнення п. 1 розділу 2 наказу НП України від 22.01.2016 № 39 «Про затвердження Типового положення про управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування головних управлінь Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві» та п. 1 розділу 2 наказу НП України від 27.11.2015 № 126 «Про затвердження Положення про Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України» наступними підпунктами: здійснення аналітичного та методичного супроводження окремих видів злочину та правопорушень, вчинених на територіях обслуговування, а також подій, що можуть викликати суспільний резонанс; аналіз стану та ефективності службової діяльності органів і підрозділів поліції щодо протидії злочинності, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян, забезпечення громадського порядку та безпеки, а також запобігання заворушень на територіях обслуговування; оформлення інформаційно-аналітичних матеріалів щодо результатів аналізу оперативної обстановки за окремими видами правопорушень та злочинів; координація дій для своєчасного запобігання терористичній діяльності, зокрема забезпечення належного та оперативного реагування на загрозу вчинення терористичного акту, а також своєчасного виявлення та усунення причин і умов, що сприяють його вчиненню; підготовка та аналітичне супроводження оперативної інформації про поточні зміни криміногенної ситуації; здійснення контролю за підготовкою та коригування спеціальних оперативних планів, планів операцій та відпрацювань на територіях обслуговування; підготовка пропозицій керівництву головних управлінь Національної поліції в Автономній

Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві щодо вдосконалення системи оперативного аналізу, а також стабілізації оперативної обстановки та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Ключові слова: *поняття, основні завдання підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України.*

Vasiuk S. V. The concepts and tasks of the units of organizational and analytical support and operational response of the National Police of Ukraine

Based on the analysis of scientific approaches developed by administrative and legal science, the author offers an author's position on the disclosure of the concept of units of organizational and analytical support and operational response of the National Police of Ukraine. An analysis of the departmental legislation regarding the main tasks of the units of organizational and analytical support and operational response of the National Police of Ukraine was carried out, and their characteristics were also provided.

A certain level of detailing at the legislative level is proposed, which will allow the units of organizational and analytical support and operational response of the NP of Ukraine to perform the tasks assigned to them as quickly and qualitatively as possible. As a result of the research, the author makes a proposal to supplement clause 1 of section 2 of the order of the National Police of Ukraine dated 22.01.2016 № 39 "On the approval of the Standard Regulation on the management of organizational and analytical support and operational response of the main departments of the National Police of Ukraine in the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, regions, the city of Kyiv" and clause 1 of section 2 of the order of the National Police of Ukraine dated 27.11.2015 № 126 "On approval of the Regulations on the Department of Organizational Analytical Support and Operational Response of the National Police of Ukraine" with the following subsections: implementation of analytical and methodical monitoring of certain types of crime and offenses committed in the service territories, as well as events that may cause a public outcry; analysis of the state and effectiveness of the official activities of police bodies and units in combating crime, protecting the rights, freedoms and legitimate interests of citizens, ensuring public order and security, as well as preventing riots in service areas; preparation of information and analytical materials regarding the results of the analysis of the operational situation for certain types of offenses and crimes; coordination of actions for the timely prevention of terrorist activity, in particular, ensuring a proper and prompt response to the threat of committing a terrorist act, as well as timely identification and elimination of the causes and conditions that contribute to its commission; preparation and analytical support of operational information on current changes in the criminogenic situation; implementation of control over the preparation and adjustment of special operational plans, plans of operations and exercises in the service territories; preparation of proposals for the leadership of the main departments of the National Police in the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, regions, and the city of Kyiv regarding the improvement of the system of operational analysis, as well as the stabilization of the operational situation and elimination of the consequences of emergency situations.

Key words: *concepts, main tasks of organizational and analytical support and operational response units of the National Police of Ukraine.*

Вступ. Аналіз вітчизняного законодавства свідчить про те, що діяльність будь-якого державного органу повинна здійснюватися, відповідно до покладених на нього завдань, які у свою чергу мають базуватися на основних принципах функціонування органу державної влади. Водночас чинні нормативно-правові акти, що використовуються у службовій діяльності органів і підрозділів поліції, закріпили ряд завдань, на яких базується вся діяльність підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП України, які у свою чергу покликані надавати поліцейські послуги населенню.

Теоретико-методологічною основою статті є наукові розробки таких фахівців у галузях теорії держави і права та адміністративного права, як В. Б. Авер'янової, Н. О. Армаша, Ю. П. Битяка, В. В. Середи, Ю. Я. Гладуна, Т. О. Гуржія, Я. В. Журавля, В. В. Зуй, Д. С. Каблова, О. П. Картацева, О. П. Колпакова, Л. В. Крупної, О. В. Литвина, А. В. Ліпенцева, У. І. Ляховича, Ю. С. Назара, В. О. Негодченка, О. О. Пабати, О. О. Сергєєва, Ю. Н. Старілова, Ю. С. Шемшученка, І. М. Шопіної та ін.

На теоретичному рівні правовий статус підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП розглядався такими науковцями-практиками як: Ю. Я. Гладун, А. В. Ліпенцев, В. О. Негодченко, О. О. Сергєєв. Однак, зважаючи на те, що підрозділи організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП проходять етап свого становлення та розвитку, окреслення їх поняття та завдань є доволі актуальним питанням.

Постановка завдання. Метою статті є комплексний аналіз поняття та основних завдань підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП України, а також правового регулювання їх діяльності.

Результати дослідження. У складі апарату Національної поліції України (далі – НП України) працює Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування (далі – ДООЗОР). Його діяльність регламентується наказом НП України «Про затвердження Положення про Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України» № 126 від 27.11.2015 р. [1].

Відповідно до даного положення ДООЗОР забезпечує і здійснює в межах своєї компетенції функції НП України щодо координації, аналізу, планування, контролю та узгодження дій територіальних (міжрегіональних) органів, структурних (відокремлених) підрозділів поліції з реалізації державної політики у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони та захисту прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності [1].

На рівні головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та областях, м. Києві та м. Севастополі діють управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування (далі – УООЗОР) утворені наказом МВС України № 39 від 22.01.2016. Цим же самим наказом затверджено Типове положення про управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування головних управлінь Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та областях, м. Києві та м. Севастополі (далі – ГУНП) [2].

Відповідно до вищезазначеного положення УООЗОР здійснюють координацію, аналіз, планування, контроль та узгодження діяльності структурних підрозділів апарату ГУНП і відокремлених структурних підрозділів ГУНП з питань забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, а також надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [2].

На сьогодні нормотворець визначає такі пріоритетні завдання підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП України:

1. Моніторинг оперативної обстановки на території обслуговування та організація реагування на її зміни.

2. Вивчення, аналіз і узагальнення результатів службової діяльності та ефективності поліцейської діяльності на певній території обслуговування, встановлення причин та умов, що сприяють вчиненню кримінальних і адміністративних правопорушень, організація ужиття, в межах компетенції, заходів щодо їх усунення.

3. Організація діяльності чергових частин, ситуаційних відділів/центрів, підрозділів «102» Головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві.

4. Здійснення організаційного та методичного забезпечення аналітичної роботи органів і підрозділів поліції, організація комплексного аналізу стану забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, а також поліцейських послуг на території обслуговування, аналіз відповідних результатів роботи органів і підрозділів поліції.

5. Здійснення контролю за виконанням органами та підрозділами поліції Конституції України та інших законів України, указів Президента України та постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів МВС, інших актів законодавства України.

6. Забезпечення у межах повноважень, передбачених законом, виконання завдань із мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності, територіальної оборони, організація та проведення заходів щодо рятування людей, забезпечення їх безпеки, охорона майна у разі стихійного лиха, аварій, катастроф і ліквідації їх наслідків у органах і підрозділах поліції, у тому числі в особливий період, їх координація та методичне забезпечення [2].

На нашу думку, одним із ключових завдань, які покладаються на підрозділи організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП України є моніторинг оперативної обстановки на території обслуговування та організація реагування на її зміни, що реалізується ситуаційним відділом.

Ситуаційний відділ – це служба, яка функціонує на правах чергової частини, для взаємодії усіх підрозділів ГУНП, із метою забезпечення координації та управління силами та засобами ГУНП, у тому числі в разі ускладнення оперативної обстановки або виникнення надзвичайних ситуацій.

Ситуаційний відділ є невід’ємною складовою інформаційної інфраструктури електронного урядування, спрямованої, насамперед, на підвищення ефективності діяльності органів і підрозділів поліції за рахунок оперативного формування більш обґрунтованих управлінських рішень. Основою функціонування ситуаційного відділу є чергові зміни, які у цілодобовому режимі забезпечують моніторинг оперативної обстановки, збір, накопичення, аналіз й узагальнення інформації, необхідної для формування та ухвалення управлінських рішень, забезпечує введення ступенів готовності та спеціальних оперативних планів у головних управліннях Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві.

Так, на думку Ю. Я. Гладуна та А. В. Ліпенцева, моніторинг оперативної обстановки – це визначення загальної характеристики злочинності в окремому регіоні та області загалом, а також її види; виявлення причин і передумов вчинення правопорушень; встановлення варіантів розв’язання проблеми та їх обґрунтування; вжиття заходів щодо їх стабілізації [3, с. 119–128].

На нашу думку, оперативна обстановка – це комплекс важливих для органів і підрозділів поліції соціально-демографічних, соціально-політичних і соціально-економічних факторів, які є характерними для конкретної території обслуговування у певний проміжок часу, що виражається через систему кількісних та якісних характеристик стану злочинності, захисту прав, свобод і законних інтересів громадян, а також охорони громадського порядку та громадської безпеки. Зміна оперативної обстановки, що зумовлює негайне реагування на певні події, є підставою для вироблення та ухвалення управлінських рішень, тобто виступає базою для цілеспрямованого впливу відповідних підрозділів на конкретні обставини, що виникли у певній місцевості. Також слід відмітити, що ситуаційний відділ підрозділів

організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП України є одним із ключових технологічних основ стратегічного управління і представлений як організаційно-технічний комплекс, основою якого є інформаційне і програмне забезпечення підтримки управлінських рішень на ґрунті комплексного моніторингу оперативної обстановки та впливу на дотримання публічної безпеки та порядку. Слід зазначити, що завдання, котрі вирішуються на основі технічного забезпечення ситуаційного відділу, дозволяють аналітикам та інспекторам істотно впливати на ухвалення управлінських рішень стратегічного рівня шляхом доведення до керівництва органів та підрозділів поліції оперативної та об'єктивної інформації, а також прогнозування та планування розвитку ситуації на територіях обслуговування.

Водночас вищезазначене завдання потребує певної деталізації на законодавчому рівні, що дозволить максимально швидко та якісно виконувати підрозділам організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП України, покладені на них завдання. Зокрема, пропонуємо доповнити п. 1 розділу 2 наказу НП України від 22.01.2016 № 39 «Про затвердження Типового положення про управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування головних управлінь Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві» [2] та п. 1 розділу 2 наказу НП України від 27.11.2015 № 126 «Про затвердження Положення про Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України» наступними підпунктами [1]:

1. Здійснення аналітичного та методичного супроводження окремих видів злочину та правопорушень, вчинених на територіях обслуговування, а також подій, що можуть викликати суспільний резонанс.

2. Аналіз стану та ефективності службової діяльності органів і підрозділів поліції щодо протидії злочинності, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян, забезпечення громадського порядку та безпеки, а також запобігання заворушень на територіях обслуговування.

3. Оформлення інформаційно-аналітичних матеріалів щодо результатів аналізу оперативної обстановки за окремими видами правопорушень та злочинів.

4. Координація дій для своєчасного запобігання терористичній діяльності, зокрема забезпечення належного та оперативного реагування на загрозу вчинення терористичного акту, а також своєчасного виявлення та усунення причин і умов, що сприяють його вчиненню.

5. Підготовка та аналітичне супроводження оперативної інформації про поточні зміни криміногенної ситуації.

6. Здійснення контролю за підготовкою та коригування спеціальних оперативних планів, планів операцій та відпрацювань на територіях обслуговування.

7. Підготовка пропозицій керівництву головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві щодо вдосконалення системи оперативного аналізу, а також стабілізації оперативної обстановки та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій [1].

Вищезазначена деталізація завдання щодо моніторингу оперативної обстановки та організації реагування на її зміни, у свою чергу, посилить контроль із боку керівництва за своєчасністю та якістю реагування нарядів поліції на злочини та правопорушення, а також сприятиме підвищенню рівня захисту життя, здоров'я, власності громадян від протиправних посягань та забезпечить життєдіяльність інфраструктури області в цілому. Окрім цього, у разі загострення оперативної обстановки це надасть можливість швидкого прийняття управлінських рішень із метою вжиття невідкладних заходів для стабілізації оперативної обстановки та недопущення розвитку її негативних наслідків у майбутньому.

Висновки. З огляду на вищезазначене, вважаємо, що нормативно-правові акти, що використовуються у діяльності підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування НП України, потребують доповнень, які в свою чергу, спростять реалізацію, покладених на них чинним законодавством завдань, а також сприятимуть досягненню позитивних зрушень у роботі органів та підрозділів поліції загалом.

Список використаних джерел:

1. Наказ НП України від 27.11.2015 № 126 «Про затвердження Положення про Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України». URL: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/>.
2. Наказ МВС України від 22.01.2016 № 39 «Про затвердження Типового положення про управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування головних управлінь Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві». URL: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/mvs-ukrajini-nakazi/nakaz-mvs-ukrajini-vid-22012016-pro-272903.html>.
3. Гладун Ю.Я., Ліпенцев А.В. Побудова типового центру забезпечення публічної безпеки на прикладі ситуаційного центру головного управління Національної поліції у Львівській області. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 4 (49). Ч. 1, С. 119–128.

